

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ;
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО**

УДК 343
DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2023.2.15>

БОГАТИРЬОВ І.Г.

**СУЧАСНА В'ЯЗНИЦЯ В УКРАЇНІ: ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ
MODERN PRISON IN UKRAINE: AN INNOVATIVE MODEL**

Оскільки протягом останніх десятиріч в Україні спостерігається поступовий прогрес реформування кримінально-виконавчої системи і трансформація її в пенітенціарну систему європейського типу, вважаємо, що розробка і прийняття нової моделі сучасної в'язниці в Україні, безсумнівно є актуальною мало дослідженою проблемою.

Більше того, сучасні вітчизняні науковці постійно наголошують на тому, що з початком гуманізації сфери виконання покарань відбуваються певні проблеми пов'язані з умовами утримання засуджених в місцях несвободи, санітарним станом місць несвободи та подальшою соціалізацією, ресоціалізацією, реінтеграцією засуджених.

У статті запропоновано інноваційну модель сучасної в'язниці в Україні. Зазначено, що дану модель розроблено як стратегічну ціль реформування кримінально-виконавчої системи України і її трансформації в пенітенціарну систему.

Визначено основні пріоритети майбутньої в'язниці: впровадження у в'язниці одиночного утримання засуджених; впровадження у в'язниці пенітенціарних засад рівноваги у правах і обов'язках персоналу і засуджених; комунікація адміністрації в'язниці засновується на новітніх інноваційних комунікативних технологій (ІКТ); впровадження у в'язниці трьох пенітенціарних стадій: соціалізації; ресоціалізації та реінтеграції під час виконання/відбування покарання; запропоновано функціонування в'язниці на підставі інноваційного законодавства, розширення умови комунікації засуджених з рідними і близькими людьми; скорочення Міжрегіональних управлінь з питань виконання покарань.

У статті звернуто увагу, що архітектурну новацію системи одиночного утримання, яка за задумом автора спрямована на унеможливлення спілкування засуджених у нічний час, виникнення конфліктних ситуацій, формування у засуджених субкультури, зменшення можливостей вчинити новий злочин в місцях несвободи.

Сформульовано авторське визначення в'язниці – це сучасний державний або комунальний заклад з окремими будівлями та приміщеннями, де особи, які вчинили кримінальне правопорушення і за вироком суду направлені проходити три стадії виконання / відбування покарання в місцях несвободи: соціалізацію; ресоціалізацію та реінтеграцію.

За результатами проведеного дослідження зроблено такі висновки: по-перше, розробка нами інноваційної моделі «Сучасна в'язниця в Україні» – це нова ідея удосконалення та оптимізації функціонування сучасної кримінально-виконавчої

системи України та подальшу її трансформацію в пенітенціарну систему європейського зразка; по – друге, в умовах сучасного транзитивного суспільства, що характеризується значним динамізмом і нестабільністю, особливо в умовах російсько-української війни, розширення спектру дії Стратегії реформування (розвитку) пенітенціарної системи на період до 2026 року. є важливим кроком на шляху трансформації кримінально-виконавчої системи у пенітенціарну;

***Ключові слова:** в'язниця, персонал, засуджені, матеріально-побутове, медико-санітарне, забезпечення, виконання, відбування, покарання, пробація, права, обов'язки, соціалізація, ресоціалізація, реінтеграція.*

The gradual progress of reforming the penal system and its transformation into a European-type penitentiary system has been observed in Ukraine over the last ten years, we believe that the development and adoption of a new model of a modern prison in Ukraine is undoubtedly an urgent, little-researched problem.

Moreover, modern domestic scientists constantly emphasize that with the beginning of the humanization of the sphere of execution of punishments, there are certain problems related to the conditions of detention of convicts in places of imprisonment, the sanitary condition of places of imprisonment and further socialization, resocialization, and reintegration of convicts.

The article proposes an innovative model of a modern prison in Ukraine. It is noted that this model was developed as a strategic goal of reforming the criminal enforcement system of Ukraine and its transformation into a penitentiary system.

The main priorities of the future prison were determined: introduction of solitary confinement of convicts in the prison; implementation of the principles of balance in the rights and responsibilities of staff and convicts in the prison; communication of the prison administration is based on the latest innovative communication technologies (ICT); implementation of three penitentiary stages in the prison: socialization; resocialization and reintegration during execution/serving of punishment; operation of the prison on the basis of innovative legislation, expansion of the conditions of communication of convicts with relatives and close people is proposed; reduction of the Interregional Offices for Execution of Sentences.

The article takes attention to the fact that the architectural innovation of the solitary confinement system, which, according to the author's idea, is aimed at preventing the communication of convicts at night, the emergence of conflict situations, the formation of a subculture among convicts, and the reduction of opportunities to commit a new crime in places of imprisonment.

The author's definition of a prison is formulated – it is a modern state or communal institution with separate buildings and premises, where persons who have committed a criminal offense and are sent to undergo three stages of execution / serving of punishment in places of imprisonment according to a court verdict: socialization; resocialization and reintegration.

Based on the results of the research, the following conclusions were drawn: firstly, our development of the innovative model "Modern prison in Ukraine" is a new idea for improving and optimizing the functioning of the modern penal system of Ukraine and its further transformation into a penitentiary system of the European model; secondly, in the conditions of a modern transitive society characterized by significant dynamism and instability, especially in the conditions of the Russian-Ukrainian war, the expansion of the scope of the Strategy for the reform (development) of the penitentiary system for the period until 2026. is an important step on the way to transform the criminal executive system into a penitentiary system.

***Key words:** prison, staff, convicts, material and household, medical and sanitary, provision, implementation, serving, punishment, probation, rights, duties, socialization, resocialization, reintegration.*

Постановка проблеми. Коли суспільство зникає до обіцянок держави реформувати кримінально-виконавчу систему України до сучасних стандартів Ради Європи, зокрема, і в частині

поводження із засудженими і ув'язненими, то всі концепції, стратегії, перетворюються на довгострокову програму, яку виконати особливо в умовах російсько-української війни дуже складно. Тому прийнята Кабінетом Міністрів України у грудні 2022 році Стратегія реформування (розвитку) пенітенціарної системи на період до 2026 року заклала фундамент відбудови Міністерством юстиції України пенітенціарну систему у XXI столітті, яка має бути прозорою, спроможною забезпечити безпеку суспільства, шляхом ізоляції особи яка вчиняє кримінальне правопорушення в місцях несвободи Державної кримінально-виконавчої служби України або постановки її на облік в Державній установі «Центр пробачії».

Варто наголосити, що нова пенітенціарна система – це не тільки система утримання засуджених і ув'язнених. Це потужна складова державної політики у сфері виконання покарань та пробачії у якій задіяні не тільки державні і не державні інституції, а і великий людський ресурс, який може працювати на благо України і особисто на себе.

Проведений автором генезис розвитку кримінально-виконавчої системи України, засвідчує, що в різні історичні періоди свого функціонування у її діяльність було багато впроваджено, як толітарних так і прогресивних ідей повернення засудженого в суспільство законослухняним громадянином.

Метою статті є обґрунтування необхідності розробки сучасної в'язниці в Україні, яка кореспондується зі Стратегією реформування (розвитку) пенітенціарної системи на період до 2026 року.

Формування мети. Для реалізації поставленої мети спробуємо вирішити такі завдання: проаналізувати наукові розвідки щодо розробки в Україні за роки незалежності проекту нової в'язниці; розкрити і обґрунтувати необхідність побудову нової в'язниці; сформулювати інноваційні підходи до створення в Україні такої в'язниці; запропонувати авторське визначення в'язниці, об'єднати його за спільними ознаками та сформулювати висновки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений нами аналіз останніх досліджень і публікацій із зазначеної тематики показав, що за роки незалежності вітчизняні вчені А.І. Богатирьов, О.І. Богатирьова, О.М. Джу́жа, О.Г. Колб, О.О. Шку́та, О.Г. Михайлик, М.С. Пузирьов, Л.Н. Лазаренко, А.Х. Степанюк, Ян.В. Стрелюк, І.С. Яковець та інші, не одноразово пропонували створення в Україні сучасної в'язниці, проте в сукупності дана проблема, так і не була вирішена, що і послужило підготовки даної статті.

Особливої значимості для написання даної статті є також і прийнята в Україні Стратегія реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках, яка була схвалена розпорядженням Кабінетом Міністрів України від 13.12.2022 № 115-р., ознайомлення з якою відкривається можливість зрозуміти трансформаційні процеси переходу кримінально-виконавчої системи України у пенітенціарну систему.

Виклад основного матеріалу. Оскільки протягом останніх десятиріч в Україні спостерігається поступовий прогрес реформування кримінально-виконавчої системи і трансформація її в пенітенціарну систему європейського типу, вважаємо, що розробка і прийняття нової моделі сучасної в'язниці в Україні, безсумнівно є актуальною мало дослідженою проблемою.

Більше того, сучасні вітчизняні науковці постійно наголошують на тому, що з початком гуманізації сфери виконання покарань відбуваються певні проблеми пов'язані з умовами утримання засуджених в місцях несвободи, санітарним станом місць несвободи та подальшою соціалізацією, ресоціалізацією, реінтеграцією засуджених.

Адже якщо умови будуть принижувати гідність людини, то про яке виправлення можна говорити [1, с. 126]. Крім того розробка такої моделі на науковій основі, сприяє об'єднанню науки і практик, підвищує практичну роль науково-прикладних досліджень пенітенціарного спрямування і заохочує вчених – пенітенціаристів до створення національної моделі «*В'язниця в Україні у XXI столітті*».

Вищезазначене свідчить, що розробка автором сучасної в'язниці в Україні відповідає Стратегії реформування (розвитку) пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.12.2022 № 1153-р [2] та зберігає право автора на її обговорення.

Оскільки в'язниці існують у всьому світі, і вони відіграють важливу роль у ізоляції від суспільства осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, ми вирішили направити весь фокус уваги держави, громадськості не тільки на дослідження сфери безпосереднього виконання покарань, а і на вивчення питання урегулювання балансів інтересів персоналу і засуджених.

Це пов'язано з тим, що постійні перевірки пенітенціарної інспекції Міністерства юстиції України, моніторингові візити уповноваженого Верховної Ради з прав людини, органів

прокуратури до місць несвободи – найчастіше відображають матеріально-побутове та медико-санітарне забезпечення засуджених в місцях несвободи, стан дотримання прав засуджених та законність дій адміністрації установ виконання покарань, і на жаль, в цих перевірках і візитах не йде мова, як урівноважити права і обов'язки персоналу та засуджених так, щоб це сприяло зменшенню криміногенних потреб і ризиків засуджених і він звільнявся з міст несвободи законослухняним громадянином.

Варто зазначити, що інноваційна модель сучасної в'язниці в Україні є продовження напрацьовань автора виданого у 2014 році інноваційного проекту «Доктринальної моделі побудови пенітенціарної системи України нового типу [3, с. 2]. Саме в ньому було зазначено, якщо пенітенціарна система України має бути побудована на міжнародних стандартах і прозорому національному законодавстві тоді, – це буде хороша система, в основі якої має лежати принцип дотримання прав і свобод персоналу, засуджених та ув'язнених в місцях несвободи.

Після проголошення незалежності України консервативна по суті та адміністративно-командна за змістом, вона так і не була приведена у відповідність до міжнародних стандартів, вимог європейської та світової спільноти щодо тримання засуджених на принципах верховенства права, диференціації та індивідуалізації покарання, гласності, справедливості, не відворотності покарання.

Усі ужиті державою заходи нормотворчого, організаційного та управлінського характеру, не в повній мірі забезпечили розроблення ефективної організаційно-структурної моделі пенітенціарної системи, підготовки, ухвалення та упровадження низки законів і підзаконних нормативних актів, спрямованих на вирішення завдань нормативно-правового регулювання зазначеної системи, а також запровадження ефективної управлінської структури на всіх рівнях її функціонування.

Варто зробити наголос на тому, що європейські пенітенціарні стандарти поведінки з ув'язненими та засудженими містять чіткі вимоги, спрямовані на організаційно-правове забезпечення виконання кримінальних покарань, які передбачають збереження прав осіб в місцях несвободи, за винятком мінімально необхідних, обґрунтованих та визначених уповноваженими на те органами обмежень, пов'язаних із відбуттям покарання.

Вбачається, що інноваційна модель сучасної в'язниці в Україні надасть новий імпульс реформування (розвитку) кримінально-виконавчої системи України та її трансформації в пенітенціарну систему, оскільки вона відповідає Стратегії реформування (розвитку) пенітенціарної системи на період до 2026 року. Найголовніше, що суспільство нарешті отримало конкретний план дій Міністерства юстиції України щодо реформування (розвитку) кримінально-виконавчої системи та її трансформації в пенітенціарну систему.

Однак, реалізація цього плану не може здійснюватися у відриві від загальнодержавного системного оновлення організаційно-управлінської структури кримінально-виконавчої системи та відповідного удосконалення нормативно-правового забезпечення виведення системи виконання покарань на рівень європейських вимог.

На жаль, маємо констатувати, що Стратегія реформування (розвитку) пенітенціарної системи на період до 2026 року не передбачає підготовку проектної документації щодо побудову в Україні нової в'язниці. Ми розуміємо що країна перебуває в умовах воєнного стану, і фінансування будівництва нової в'язниці не на часі, але підготовка проектної документації, фінансові розрахунки, визначення структури та місця розташування такої в'язниці – це крок Міністерства юстиції України у майбутнє. Більше того, у Міністерстві юстиції України є достатні ресурси щоб вирішити це завдання.

Можливо це наші оціночні судження про діяльність Міністерства юстиції України щодо реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробачії, але регулярні публікації вітчизняних вчених показують, що закладені Міністерством юстиції України у 2016 році запропоновані міжнародними та вітчизняними науковцями нові пенітенціарні засади гуманізації покарань, трансформація кримінально-виконавчої системи України в пенітенціарну систему нового зразка, побудова нових слідчих ізоляторів, запровадження платних камер, розпродажна будівель закритих установ виконання покарань і побудова нових в'язниць – це і є стратегічні кроки реформування (розвитку) пенітенціарної системи на період до 2026 року.

Основними нормативно-правовими актами у даній сфері є Конституція України, Міжнародні договори ратифіковані Верховною Радою України, Кримінальний, Кримінально-процесуальний та Кримінально-виконавчий кодекс України, а також розробка і прийняття Верховною Радою України інноваційних проектів законів:

- 1) Основи пенітенціарного законодавства України;

- 2) Закон України «Про пенітенціарну систему»;
- 3) Пенітенціарний кодекс України.

А також, відомчі нормативно-правові акти Міністерства юстиції України у сфері пенітенціарних правовідносини, які можуть виникати, змінюватися та припинятися між суб'єктами пенітенціарної діяльності, зокрема, персоналом та засудженими у відповідності з чинним законодавством.

Впровадження в пенітенціарну систему України інноваційної моделі Сучасна в'язниця в Україні потребує додаткових видатків з Державного бюджету України. Однак, інноваційна модель пропонує здійснити скорочення Міжрегіональних управлінь з питань виконання покарань шляхом створення умов прямої комунікації адміністрації в'язниці з іншими суб'єктами пенітенціарної діяльності. Це усуне дублювання оперативно-службової діяльності і збільшить обсяг фінансування персоналу в'язниці [4, с. 92]. Є пропозиція від продажу старих установ виконання покарань, кошти які надійдуть на рахунок Міністерства юстиції України розглянути нашу ідею побудови однієї в'язниці але нової.

Отже, розробка та прийняття даної моделі в Україні, прискорить реформування кримінально-виконавчої системи України та її трансформації в пенітенціарну систему, дозволить удосконалити механізм реалізації права засуджених в місцях несвободи, забезпечити гарантії праці персоналу місць несвободи, створить передумови впровадження в сферу виконання/відбування покарань прогресивної ідеї балансу інтересів та реалізації пенітенціарної пробації на практиці.

Це виклик для теоретиків і практиків щодо її широкого обговорення не тільки серед вітчизняних науковців, а і залучення для її розуміння державних і не державних інституцій, правозахисних організацій та громадськості. Ще одне важливе значення для розробки даної моделі в'язниці – це її спроможність створити умови балансу інтересів персоналу і засуджених на всіх стадіях виконання/відбування покарання.

Створення нової моделі в'язниці в Україні допоможе країні здійснювати кримінальну політику з метою досягнення довгострокових змін у моделі соціальної поведінки правопорушників, забезпечити дотримання прав і потреб кожного засудженого, зміцнить суспільну безпеку і створить умови превенції вчинення нових кримінальних правопорушень. До речі, превенція завжди дешевша, ніж боротьба з наслідками кримінального правопорушення.

Оскільки нова в'язниця – це територія, яка є власністю Міністерства юстиції України тому саме на ній і будуть розташовані відповідні будівлі, з відповідними будівельними паспортами. Отже, створювати таку в'язницю варто розпочати з відповідної проектної документації. Даний проект має бути унікальним і відповідати всім нормативам виконання/відбування покарання.

Головна ідея цього проекту полягає в тому, що функціонування інноваційної моделі в'язниці в Україні у XXI столітті варто розпочати разом з центральною будівлею тобто приміщенням №1 де будуть утримуються засуджені *в кількості 250–300 осіб в одиночних камерах* за вчинене кримінальне правопорушення.

Така будівля має три поверхи. На кожному поверху мають бути прогулянкові двори мінімальний розмір яких складає 14 кв метрів, облаштований водостоком і лавками для сидіння. При необхідності має бути інвентар для заняття фізичними вправами. Прогулянкові дворики використовуються у відділеннях для небезпечних засуджених з високим рівнем ризиків і криміногенних потреб.

Решта засуджених впродовж дня за графіком перебувають на навчанні, суспільно-корисній праці, заходах за індивідуальними програмами соціально-педагогічної роботи із засудженими. Це створює умови постійної корисної зайнятості засуджених упродовж дня. В ночі вони мають перебувати у своїх камерах.

Кожна камера повинна мати 8,5 квадратних метрів та 2,5 метри між підлогою та стелею. У камері має бути ліжко, умивальник, вішалка для одягу, тумбочка, духова з туалетом. Камери мають бути освітлені з метою постійного та всеохопного контролю. В'язниця має відповідати основним сучасним технічним та санітарним нормам. Наповнення додатковими речами комфорту: телевізор, планшет з обмеженим доступом Інтернету, радіоприймач, додаткові речі побуту – здійснюються при позитивній зміні у поведінці засудженого.

На першому поверсі має бути розташована чергова частина з сучасними інноваційним комп'ютерними технологіями, приміщення для огляду засуджених, які прибирають пост з комп'ютером та технікою для зняття біометричних параметрів де відразу в Електронний ресурс засуджених вносяться першочергові дані зі слів та документів засудженого. Є думка, що ці приміщення варто розмістити на першому поверсі основної будівлі (№1).

Там також має бути; кімнати для побачень та майстернями, кімната санітарно-гігієнічно-го обслуговування новоприбулих засуджених, склад вилучених у засуджених особистих речей, кімната для відпочинку добового наряду, кімната особистого прийому адміністрацією в'язниці засуджених, відділення карантину, діагностики та розподілу.

Задля безпеки персоналу і засуджених у в'язниці має бути два виходи, на кожному поверсі мають бути встановлені камери спостереження, і не варто персоналу і засудженим боятися, що за ними, постійно хтось наглядає. Ми живемо у XXI столітті де людина завдяки сучасним технічним засобам все частіше перетворюється в об'єкт спостереження.

У нашій в'язниці персонал має контролювати поведінку засудженого, його навчання, дотримання правил внутрішнього розпорядку дня, порядок і умови виконання завдань соціалізації, ресоціалізації та реінтеграції, а засуджений дотримуватися встановлених чинним законодавством вимог.

Приміщення №2 будується для персоналу, який обслуговує засуджених під час відбування ними покарання, в ньому мають бути окремі службові кабінети, кімната для передягання, душові та санвузли для жінок і чоловіків, кімната для приймання їжі, кімната для тренінгових занять та службової підготовки персоналу в'язниці.

До цього приміщення може примикати приміщення №3 для навчання засуджених, це майстерні де засуджені отримують навички майбутньої професії, проходять підготовку пенітенціарної пробації, кімната для відведення релігійних обрядів та кімната для комунікації засуджених з рідними, дружиною та дітьми з використанням мережі Інтернет, кімната для тренінгових занять з питань подолання агресії або отримання соціальних навичок, психоемоційного розвантаження, тощо.

Важливе значення у в'язниці набуває приміщення №4 для занятості засуджених суспільно-корисною працею – швейне, кам'яне, дерево та металево обробне виробництво залежно від територіальної розташованості в'язниці. Серед основних стимулів щоб засуджений бажав працювати ми пропонуємо: *введення на виробництві на кожного засудженого трудову книжку* де відмічати його трудовий стаж; кожен засуджений який працює отримує *накопичувальний поліс на своє майбутнє*. Накопичені кошти за час відбування покарання – це той інвестиційний ресурс який буде працювати щомісячно на власність засудженого після звільнення з місць несвободи.

Приміщення №5 для зайняття засуджених інтересами: культурно масові та фізкультурно-оздоровчі заняттями. Приміщення №6 – це центр надання медичних послуг персоналу і засудженим у в'язниці. В ньому має бути кімната лікаря, кімната зберігання ліків, процедурна, стоматологічний та гінекологічний кабінет.

Приміщення під ідально можна замінити харчуванням засуджених по системі «Прозоро». Це виключить корупційну складову, та зекономить людські ресурси. Окремим має бути приміщення №7 котельня для забезпечення безперебійного тепла у будівлях в'язниці, з енергозберігаючими технологіями, електричним світлом та водопроводом.

Під час проектування в'язниці варто враховувати всі рівні безпеки, які мають виділятися різним ступенем суворості, а також: враховувати сучасні міжнародні підходи фізичної, процедурної та динамічної безпеки. Щодо створення належної фізичної безпеки варто відмовитися від сторожових веж по периметру в'язниці, носіння зброї на території в'язниці, обмежившись лише носінням спецзасобів та наявністю команди швидкого реагування на надзвичайні ситуації.

По периметру в'язниці повинна бути сучасна огорожа з відеокамерами та реагуванням гучним звуком на будь-яке доторкання до горожі. Важливо на кожному відділенні при вході мати невелике скляне приміщення із системою цілодобового відео та персонального нагляду, де постійно перебувають два інспектори відділу нагляду і безпеки. В їх обов'язки покладається по черговий вивід засуджених на різні заходи, проте постійно один має бути на місці. Це оптимізує кількість персоналу добових нарядів і забезпечить підвищення безпеки у в'язниці.

Належний стан процедурної безпеки вимагає чіткового нормативно-правового та технічно-методичного урегулювання всіх процесів, які відбуваються у в'язниці. Повинен бути оновлений і створений опис всіх Стандартних операційних процедур, починаючи від прийому засуджених (стадія соціалізації) закінчуючи порядком дій персоналу у різних нестандартних надзвичайних ситуаціях (війна є не виключенням).

Динамічна безпека повинна бути забезпечена шляхом коректного вибудовування позитивних, комунікативних взаємовідносин між персоналом і засудженими, що дозволить забезпечити рівновагу у правах і обов'язках персоналу і засуджених. Для цього слід особливу увагу приділити підбору і навчання персоналу певним необхідним технікам комунікації.

Оскільки типовий проект в'язниці має розробляти Департамент з питань виконання покарань Міністерства юстиції України, то наші рекомендації по структурній архітектурі можуть стати їм в нагоді. Ми надіємось, що розробка такого проекту і його успішна реалізація після нашої Перемоги над ворогом, стане дорожньою карткою розбудови нових в'язниць в Україні.

У даній статті ми звертаємо увагу, що архітектурна новація системи одиночного утримання, спрямована на унеможливлення спілкування засуджених у нічний час, виникнення конфліктних ситуацій, формування у засуджених субкультури, зменшення можливостей вчинити новий злочин в місцях несвободи [5, с. 17]. На жаль, наші спроба винести даний проект на всеукраїнське обговорення серед вчених, практичних працівників органів і установ виконання покарань Міністерства юстиції України, громадськості та власне і засуджених закінчились формальною відпискою.

Висновки. Враховуючи результати проведеного у цій науковій статті дослідження можна зробити наступні висновки:

- по-перше, розробка нами інноваційної моделі «Сучасна в'язниця в Україні» – це нова ідея удосконалення та оптимізації функціонування сучасної кримінально-виконавчої системи України та подальшу її трансформацію в пенітенціарну систему європейського зразка;
- по-друге, в умовах сучасного транзитивного суспільства, що характеризується значним динамізмом і нестабільністю, особливо в умовах російсько-української війни, розширення спектру дії Стратегії реформування (розвитку) пенітенціарної системи на період до 2026 року. є важливим кроком на шляху трансформації кримінально-виконавчої системи у пенітенціарну;
- по-третє, сучасна в'язниця в Україні – це сучасний державний або комунальний заклад з окремими будівлями та приміщеннями, де особи, які вчинили кримінальне правопорушення і за вироком суду направлені проходити три стадії виконання/відбування покарання в місцях несвободи: соціалізацію; ресоціалізацію та реінтеграцію.

Список використаних джерел:

1. Лазаренко Л. А. У пошуках «ідеальної» в'язниці (від зародження ідеї до її реалізації). *Вісник пенітенціарної асоціації України*. 2019. №2 (8). С. 125–133.
2. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022-2024 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 13.07.2023).
3. Богатирьов І.Г. Доктринальна модель побудови пенітенціарної системи України нового типу (інноваційний проект). К. : ВД «Дакор». 2014. 56 с.
4. Богатирьов І.Г. Нариси становлення пенітенціарної системи України у працях вітчизняних вчених наукової школи «Інтелект» : монографія / І.Г. Богатирьов. Київ ВД «Дакор», 2021. 242 с.
5. Богатирьов І.Г. В'язниця в Україні у XXI столітті (інноваційна модель). Київ : ВД «Дакор», 2023, 44 с.